

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Arad Nyomda Résvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Stauber József.

Péntek, január 14

Montenegróban teljes csend uralkodik.

Budapest, január 27. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Nincs különösebb esemény.

Olasz hadszíntér:

A harci tevékenység tegnap általában csökkent. Oslavjánál tüzérségi tüzelésünk hatása alatt még ötven olasz szökött át hozzánk.

Délkeleti hadszíntér:

Montenegró összes részében, épügy, mint Szkutari vidékén teljes csend uralkodik. A montenegrói csapatok legnagyobb része le van már fegyverezve. A lakosság teljesen előzékeny magatartást tanúsít. Hoffer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Eredményes német roham a francia fronton.

Berlin, január 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Kapcsolatban a Dünákban levő állásainknak az ellenséges szárazföldi tüzérség által történt lövetésével, az ellenség monitorai Westende vidékét eredménytelenül árasztották el tüzelésükkel. A Vimy-neuvillei ut mindkét oldalán csapataink előzetes robbantás után a franciák állását öt-száz-hatszáz méter kiterjedésben megrohanták. Elfogtak egy tisztet és kettőszázötven főnyi légénységet és egy gépfegyvert és három aknavetőt zsákmányoltak. Az ellenség eredménytelen ellentámadásai után itt és a legutóbbi napokban elfoglalt többi árkokban élénk kézigránat harc rejtődött. Lens városa erős ellenséges tűz alatt állott. Az Argonnokban időnként heves tüzérségi harcok.

Keleti hadszíntér:

Linsingen tábornok hadsereg csoportjához tartozó kis német és osztrák osztagok sikeres vállalkozásaitól eltekintve, nincs különös jelenteni való.

Balkán hadszíntér:

Semmi új. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A nieuporti katedrális rombadöntése.

Berlin. A tegnapi hívtalos jelentés közölte, hogy a német tüzérség rommá lőtte a nieuporti templárius toronyt és a katedrális. Hivatalosan ehhez most a következő részleteket jelentik:

A nagy főhadiszállás jelenti: A Temple-torony és a nieuporti katedrális ledöntése a német frontnak a tengerpart mentén vonuló részére nézve a legnagyobb fontossága. Az ellen-

ség ezzel tegnap elcsatolta egyetlen maraszati megfigyelő helvét a teljesen sikertelen és ezt a veszteséget pótolni nem fogja tudni.

A székesegyház tornya ugyan már régebben ledőlt, de a templom magasba nyúló tetőzete, amely most szintén elpusztult, még őrhelyül szolgálhatott.

Sokkal nehezebb volt a Temple-torony széttrombolása és jó ideig nem is sikerült, mert az évszázados hét méter vastag fal, mint tömör szikla állott ellen. Végre azonban mégis ledőlt a történelmi építkezés e technikai mesterműve is és áldozatul esett a katonai szükségességnek.

Lezáratott . . .

Arad, január 27. -

Egy akta-csomó a végéhez közeledik. Az utolsó előtti irást tüzték hozzá. Az első mástól év előtt kelt. Kelt Cetinjében, Első Miklós, Montenegró királya, stb. stb. aláírásával. Az volt a címe Hadüzenet. A most becsatolt okirat ugyanott kelt, de már kevesebb lendülettel. Jegyzőkönyv, felvétel, lezáratott és aláíratott... akár egy lovagias ügyről, vagy egy hagyatéki tárgyalásról. A lovagias ügy, a mely egyfelől az osztrák-magyar monarchia, másfelől a montenegrói királyság között felmerült, ezzel elintézését nyert. Két katonatiszt az egyik részről, kettő a másik részről voltak a megbízottak. És a mi a hagyatéki leltárra emlékeztetett: ebben az írásban csakugyan átadták a külföldre szökött, országa számára meghalt Nikita örökét: a montenegrói hadsereget. A hadsereg átadta fegyverét, a harcok visszavonulnak falvaikba, hegyek közé, békés mesterségbe; ezzel a hadsereg megszűnt lenni.

A montenegrói fegyverletétel okmánya ez, amelyet ma közzétettek. Azt, amit ez a jegyzőkönyv megerősít, nem teszi semmivé Nikita és a hercegek futása, se pedig néhány száz megszökött montenegrói katona, akiket a montenegrói ellenállás folytatóinak akarnak Haliában feltüntetni. Hadsereg, amely Montenegróban inkább, mint bárhol egyebütt, az országot jelenti és kormány, amely a dinasztia távozása után a nemzet sorsa fölött dönt, feltétel nélkül leszerelemek és a békekötést várják: ez föltétlenül a betelejtést jelenti Montenegró háborújának. Most még a békekötés diplomája hiányzik, hogy a háborúnak ez a része a diplomáciai irattárba kerüljön.

Felvétel és lezáratott . . . Milyen fákön, egyhanguan hangzik ez, és mégis milyen nagy fordulat, mi-

lyen megváltás van benne. A pásztor-nép, mintán fegyvereit átadta, újra a régi, boldog időkbeli életmódhoz fog. Nem kell féltenie a maga vacskát, kecskéjét s többé nem használhatják föl tőlük távol álló világhatalmi célok eszközeivé. Mikor a mi hadtáp-zászlóaljaink közöttük az élelmiszereket kiosztják, a mikor a mástól esztendő táborozás, vándorlás, harc után nyugodtan leheverhet a sziklakövekből épült házában: nem gyötri a gond, hogy mi lesz ezután a nagy szláv eszmével; nem veszi el az álmát a föprengés, hogy meg tudja-e őrizni gazdasági fölányt Anglia és hogy mi lesz Belgium sorsa. Béke van, rend van; kormányuk is maradt, amely Podgoricában székel és gondoskodik a polgárokká vedlett katonák dolgai felől.

Ha újságot olvasnának, megtudhatnák, hogy Nikita is civil lett. A francia földön levette a keleti mezt, a kerek kis föveget, a bőszáru nadrágot, a himzett mellényt és az övét, a melybe pisztolyait és handsárát furta. Cilindert és felöltőt visel a király s ha népének nem is telik ilyen európai viseletre, a régi rongyokban azok is civilek, békére éhezett, csön-des polgárok lettek.

Vajjon kívánatos-e az ő soruk másutt is? Annál, hogy a szerbek az utolsó darabra rongyolódjanak le, nem okosabb egy ilyen akciónak aláírása? És a mikor Olaszországban a forrongás egyre komolyabb jelekben adja tudtul a háború fölött való elégedetlenséget: titokban nem él ott is vágy egy ilyen kellemeften, de becsületes akta után, a mely a vérontások piros írása után tesz fekete pontot?

A kijózanodás még soká tart, ha csak a fegyverek nem siettetik. Most még csak a gondolatársulás képzelte el velünk a jövő eseményét: az

első fegyverletétel az utolsót, a teljeset, az első jegyzőkönyv az utolsót, a legnagyobbat, a mely az egész világháboru végére iktatja a cetinjei okirat hivatalos stílusának szavát: *Lezáratott . . .*

Nem száll partra az entente Pireusban.

(Görögország tiltakozása. — Megszakadt az összeköttetés Görög- és Törökország között. — Elkeseredés az entente ellen.)

Távirati tudósítás.

Szófia—Berlin, január 27.

Szófia. Bulgáriában Görögország erőlyes fellépését várják. Az angol és francia partraszállítás a Pyreusban Görögország tiltakozása következtében elmaradt.

Megszakadt Görögország összeköttetése Törökországgal.

Berlin. A Vossische Zeitung jelentti Konstantinápolyból: Harmadnapja, hogy minden összeköttetés megszakadt Görögországgal. Sem táviratok, sem levelek nem érkeznek onnan.

- Az athéni ostromállapot.

Amsterdam. A Reuter-ügynökség jelentti Athénből: Az athéni ostromállapot kihirdetése küszöbön áll. Konstantin király kijelentette a Ruszkoje Szlovo munkatársa előtt, hogy a kabinetnek erre vonatkozó előterjesztéséhez beleegyezését adja. Semmiestre sem óhajtják a szabad véleménynyilvánítást eltojtani, de az még sem tűrhető, hogy egyes lapok az idegen államokat arra biztatják, hogy Görögország legszentebb jogait lábbal tiporják. Az ostromállapot véget fog vetni ezeknek a visszaéléseknek is.

Görög elkeseredés.

Bern. A Neon Asy, a görög kormány félhivatalos organuma jelentti, hogy az angol-francia flotta a görög partok mentén, ideértve a krétai partokat és a Zante és Sayada szigetek partjait, osztrák-magyar és német tengeralattjáró bázisok után kutatott. Ez az akció a görög kormány engedelmével történt, mert az soha nem tűrte volna el jogainak ilyen megsértését. A szövetségeseknek ezek a cselekedetei újabb próbára teszik Görögország semlegeségét, de hiábavalók és céltalanok is.

A cimerekérdés. Budapestról jelentik: Az egyesített kisebb címer ügyében kiküldött magyar regnikoláris bizottság ma délelőtt tizenkét órakor gróf Khun-Héderváry Károly elnöklété alatt a képviselőház első számú bizottsági termében ülést tartott. Az ülésen megjelent még Bethy László jegyző, gróf Zichy Aladár, Bizony Akos, báró Láng Lajos, gróf Dögeffy Emil, Szencsényi Lajos esri érsek, továbbá gróf Tisza István miniszterelnök. A horvát regnikoláris bizottság nunciát, amelyet a múlt ülésen felolvastak, kinyomatták és a mástól ivnyi terjedelmű munkát a bizottság tagjai között szétosztották.

A horvát nunciám közjogi és heraldikai szempontból tárgyalja a kérdést és mint a technikai okokból a kisebb egyesített címerből

kimaradt a horvát címer, a horvátok azt kéri hogy ez a sérelem megállapíttassék és az új címerbe a horvát címet is vegyék bele. Háromnegyed egy órákor ért véget a magyar regnikoláris bizottság ülése. A bizottság, miután a horvát nunciát alaposan megvitatta, Tisza István gróf miniszterelnök indítványára elhatározta, hogy a jövő szerdán délelőtt 11 órakor a horvát regnikoláris bizottsággal együttes ülést fog tartani, a melyen közösen fognak tanácskozni a cimerekérdés megoldásáról.

Vilmos császár születésnapja.

(Ünnepély a nagy főhadiszálláson.)

Távirati tudósítás.

Budapest, január 27.

Ma volt a német császár születése napja, a háboru alatt a második, amelyet a császár kívánságára ma sem tiltakoztak meg ezzel a főnappal, amellyel a győztes népnek oka és joga volna ünnepelni a császárt.

Nagyszóban, nevezetesen mégis nyert ez a nap: az idén nemcsak a német birodalom, hanem azonkívül Magyarország, Ausztria, Bulgária és Törökország népe is ünnepli Vilmost, aki sorozatban élén, nagyszóban vezérének támogatásával, maga irányítja nép jövőjét a távoli harcokban.

Berlinben ma intisz családii jellegű ünnepet tartottak. Bécs és Prága szászoldásban pomnákik. Budapest is ünnepel és sok magyarországi és ausztriai városból érkezik hír az ünnepről.

A Budapesti lakó birodalmi németek tegnap este egyesületi helyiségükben lelkes ünnepi estét rendeztek. Jelen volt a kolónia minden tekintélyes tagja, az árutatók közül sok német tiszt és számos magyar katonai és polgári előkelőség.

Az első felkötött Fűstemberg gróf főkonzul mondta és a jelen voltak lelkesen éltették Vilmos császárt és a mi királyunkat, azután pedig az egész gyülekezet magyarul elénekelt a mi himnuszunkat. Utána a németek egyesületének elnöke Wolff Ernő, majd Gede Örnagy mondott lendületes beszédet.

Berlin. A Wolff-iroda jelentti: A császár születésnapját a nagy főhadiszálláson már január 25-én ünnepeleik meg. Ofelcsége I. Ferenc József császár és király szerencsekívánatait Károly Ferenc József trónörökös fejezte ki, a szövetséges osztrák-magyar hadsereg üdvözletét Frieves főherceg, akinek kíséretében Hötzendort Conrad báró, a vezérkar főnöke volt. Az ünnepségen ezenkívül résztvettek Henrik porosz herceg, Zekki pasa altábornagy, Törökország katonai meghatalmasoltja, Gancsev esredes, a bolvár hadsereg meghatalmasoltja, Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár, Pelkenhayn, a német vezérkar főnöke a vezérkar osztályfőnökeivel, Wild hadügy-miniszter és Tirpitz főadmirális. A főherceg-trónörökös üdvözlő beszédére válaszul a császár köszönetet mondott a szövetséges uralkodó részéről kifejezett szerencsekívánatokért és kifejezte bizalmát a szövetséges hadsereg végleges győzelmében.

Január 27-ét a főhadiszálláson csak istentisztelettel ünnepeleik meg.

Berlin. A császár tekintettel a hadsereg által súlyos harcokban kivívott sikerekre, születésnapja alkalmából kegyelmi rendeletet adott ki, amely katonai és polgári személyeknek messzemenő amnesztiát ad.

„A katonák kályhája.”

(Bajok a „spiritoi” körül.)

Távirati tudósítás.

Bécs, január 27.

Hosszu időn át hangzatos hirdetések jelentek meg a lapokban, amelyek A katonák kályhája felirással egy új találmányt ajánlottak, amely a legjobb védelmet adja a hideg ellen. Az ujdonság, amelynek neve Spiritol voltaképpen kondenzált denaturált szesz.

Hogy meynyit ér ez a katonák kályhája, azt — mint Bécsből írják — a jözsefvárosi kerületi bíróság tegnap tárgyalásán derült ki. Wallash Mária, a Mariabírfersraese egy edény-fizetésnek tulajdonosnője volt a vádlott, akit Tritsch Frieves bankhivatalnok jelentett fel árdrágításért. Harctéren levő fia számára ilyen spiritolt vásárolt az üzletben és a rendes negyven filléres ár helyett egy koronát fizettettek vele.

A tárgyaláson elmondta a vádlott, hogy a viszontelárusítótól tizenhét doboz spiritolt vett egyenkint hatvan fillért. Minthogy a kondenzált spiritusz ha soká áll, ismét folyékonyvá lesz és így nem adhatja el, kérvetelen volt az árhoz 40% hasznót hozzászámítani.

Heimer György dr. ismert vagyészt hívta meg a bíróság szakértőnek. A vizsgálat után kijelentette a szakértő, hogy a hirdetés már régóta feltűnt neki ez már régebben vett egy adag spiritolt, amelyet laboratoriumában megvizsgált és azt tapasztalta, hogy nyolc nap alatt mintegy tíz gramm spiritusz illan el belőle, tehát hat hét alatt, mire a katonák azt több közvetítőn át kézhez kapná, már egyáltalán az egész elillan. A hirdetés tehát — mondta a szakértő — a közönség félrevezetésére alkalmas.

A bírő ezután megkérdezte a szakértőtől, vajon a spiritol olva áru-e, amelyre lehet vonatkoztatni „a nélkülözhetetlen szükségleti cikkek árdrágításáról szóló császári rendeletet”. A szakértő erre kijelentette, hogy szükségleti cikkről, vagy éppen „nélkülözhetetlen” szükségleti cikkről ebben az esetben szó sem lehet.

A bírő felmentette a vádlottat az árdrágítás vádjá alól, minthogy ezek szerint a császári rendelet a spiritolra nem vonatkozhatik. A bíróság az ügyész javaslatára áttette az ügyet az országos törvényszék ügyszékébe azzal, hogy indítson család vétsége címén eljárást a spiritol készítője ellen és hogy rendelkezék az áru lefoglalása iránt.

VÁROS ÉS MEGYE

Tengeri készletek bejelentése. A múlt évi december hó 20-tól 26 ig terjedő idő alatt eszközölt tengeri összeírások bejelentett tengeri meennyiségben beállott változást 2 hónapig terjedhető elzárás és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt további rendelkezésig minden hó utolsó három hétköznapján tartozik a közönség bejelenteni. A Belváros, Sarkad, Erzsébet, Útelep külvárosbeliek Angel István dr. városi főjegyzőnél, a Gái, Sága, Poltura és a külhatárbeliek pedig a gáji alkaptányi hivatalnál tartoznak bejelenteni. Ugyazintén bejelenteni tartoznak a tengeri készletüket azok is, akik a decemberi tengeri összeírás befejezte után szereztek maguknak tengerit.

Teleszky valutánk javításáról.

(Vasutasok és közigazgatási tisztviselők hadiélve. — Elfogadták a földgáz-szerződést. — A képviselőház ülése.)

Tudósították.

Budapest, január 27.

A képviselőház mai ülésének még mindig a földgázkérdés volt a napirendjén. Az elnök különben ma két sürgős interpelláció elmondására is engedélyt adott. Az egyik interpellációt Holló Lajos mondotta el a valutakérdésről, a másikat Károlyi Mihály gróf a vasutasok háborús szolgálatának beszámításáról. Károlyi interpellációja már hetek óta szerepelt a képviselőház napirendjében, de Károlyi betegsége mindaddig megakadályozta elmondását.

A mai ülés napirendjére ki van tűzve még néhány vármegyei pótdóra vonatkozó törvényjavaslat és a pénzügyminiszter jelentése is a szeszkerdésben. Az ülés érdekes tárgya lesz az ötödik pont, mely a mentelmi bizottság jelentését tartalmazza Serbán Miklós ügyében. A bizottság elbárája Darvai Fülöp és a javaslat az, hogy Serbán mentelmi jogát függeszték föl. Ma délelőtt tizenegy órakor egyébként a regnikolációs bizottság is ülést tartott.

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegyre megnyitotta az ülést és javasolta, hogy a Ház három órakor a napirend után térjen át a sürgős interpellációkra.

Az első szónok Sümei Vilmos, a ki főképpen az erdélyi érdekek szempontjából bírálja a javaslatot.

A következő határozati javaslatot tárgyalja elő: A szerződés keresztülvitelét a képviselőház a következő kikötések teljesítéséhez fűti:

1. Azok az állami kezeltékben maradt gazdaságok, amelyek már feltártak és amelyek csak a jövőben fognak feltárni, elsősorban az erdélyi városok szükségleteinek fedezésére használandók ki.

2. A magyar földgáz részvénytársaság által berendezendő gyárak és ipartelepek, amelyek a szerződés folytán kivételes helyzetbe jutnak, az üzemi megindításához és tartásához szükséges minden oly ipari és svári berendezést, amelyet Magyarországon előállítanak, kizárólag magyar termékből kötelesek beszerezni.

3. A magyar földgáz r.-t. ügykezelése és hivatalos nyelve csak magyar lehet.

4. A Ház nem tér el az iparfejlesztésről szóló törvény rendelkezéseitől és megemlíti a törvény ama parancsát mellett, hogy ne a magyar földgáz részvénytársaság tisztviselőinek, valamint munkásainak hetvenöt százaléka csak magyar lehet.

5. A magyar földgáz r.-t. tisztá földvédelmének tíz százaléka a tisztviselők és munkások között osztandó fel.

6. Minden az alumínium, salétrom és egyéb a közgazdaság hasznára fordítható termék, amelyet az erdélyi földgáz révén előállítanak, elsősorban Magyarország mezőgazdasági és ipari szükségleteinek kielégítésére fordítandó.

A következő szónok, Eszterházy Mihály gróf megdöbbentőnek tartja a javaslatot, mert a kormány lemondott a földgáznak saját kezelésben való értékesítéséről. Attól a kivándorlás és visszavándorlás kérdésének tárgyalására és a szász bankok telepítési akcióját ismerteti.

(Elfogadják a földgáz-javaslatot.)

Teleszky János pénzügyminiszter szólalt fel ezután és azt fejtette ki, hogy a világcipac szempontjából az erdélyi földgáz jelentéktelen. Majd reflektált a vitában elhangzottakra és hozzájárult Sággy Gyula javaslatához.

A Ház tudomásul vette ezután a pénzügyminiszter jelentését a Deutsche Bankkal kötendő szerződésről és az összes beadvított javaslatokat, Sággyt kivéve, elvetette.

Ezután kisebb javaslatok tárgyalása következett, amelyeket a Ház elfogadott.

(Felfüggesztett mentelmi jog)

A mentelmi bizottság Serbán Miklós képviselő mentelmi jogának felfüggesztését javasolta, mert a nagysebeni törvényesek családja miatt vádiratot adott ellene. A Ház a képviselő mentelmi jogát felfüggesztette.

A Ház Beöthy Pál elnök javaslatára II. Vilmos német császárt születésnapja alkalmából táviratilag üdvözölte.

(Hogyan javítsunk valutánkon.)

Holló Lajos interpellációt intézett a pénzügyminiszterhez valutánk romlása miatt. Közgazdasági életünk nagy eltolódásai — mondotta — rontják külkereskedelmi mérlegünket és valutánk romlásának ezért masszemenő következményei lehetnek. Több árura behozatali tilalmakat, valamint egy valutaközpont létesítését sürgeti és azt követeli, hogy az aranyra szóló pénzügyi jogok a jegybankba utaltassanak be.

Teleszky János pénzügyminiszter azt válaszolta, hogy a valutakérdés tárgyalása az idő szerint nem kívánatos, mert ellentételeink kihasználhatók és amugy is azt hirdetik, hogy gazdasági téren fognak ők végső győzelmet aratni. Határozottan kijelentheti, hogy nyugtalanságra nincs ok. Valutánk rosszabbodása izoláltságunk következménye. Lényeges, hogy valutánk a háború után helyreálljon. Ezért a behozatali tehető korlátozását ő is szükségesnek tartja, különösen a luxus cikkek tekintetében. A valutaközpont létesítése, valamint a deviza-kereskedelem rendezés céljából a bankokkal tárgyalásokat folytat. Az arany-pénzek beutaltását a jegybankba, mivel amugy is kevés van forgalomba, nem tartja szükségesnek.

(Károlyi a vasutasok hadiélvéről.)

Károlyi Mihály interpellált ezután a vasutasok hadiszolgálatának beszámítása tárgyában. Kifejtette, hogy a nyugdíj-idő beszámításáról szóló királyi rendelet miniszterileg nincs ellenjegyezve és hogy a vasutasokat kihagyták belőle. Azt kérte a miniszterektől, miért nem jegyezte ellen a királyi kéziratát, miért mellőzte a vasutasokat?

Tisza István gróf miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy a királyi rendelet törvényes alappal bír. A király ugyanis hadi és hajóhadparancsokkal rendezte a beszámítás kérdését, már pedig monarchikus államokban a hadseregparancsok miniszteri ellenjegyzés nélkül jelennek meg, tehát a király szóban forgó rendelete teljesen törvényes. Utal a kilencos bizottság határozatára. A kormány rendelete egy precizított hadiév fogalmát állapítja meg, ami nem zárja ki, hogy a kedvezményeket más kategóriákra is kiterjesszék. Igazságtalan lenne a közigazgatási tisztviselők kihagyása, akik hivataluk magaslán állnak és a háború alatt fokozott tevékenységet fejtenek ki. A kormány foglalkozik a beszámítás kérdésével és azt

akarja, hogy az az összes közszolgálatokban lévőkre kiterjesztessék. A vasutasok nyugdíjintézetének meghallgatásával megteszi majd az intézkedéseket és erről annak idején javaslatot terjeszt a Ház elé.

Károlyi Mihály gróf a hadparancs ellenjegyzésére vonatkozó választ nem veszi tudomásul.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy a hadparancs semmi újat nem statuál, csak kategóriákat állapít meg.

A Ház a választ tudomásul veszi.

Negyvenkettős mozsár kitért medrétől egy folyót.

(Az Etsch irányváltozása. — A rettenetes lövedék.)

Az Aradi Közlöny tudósítottja.

Arad, január 27.

Az olasz fronton folyó tűzértségi harcokról érdekes és lebilincselő részletet mondott el egy törvényeségi tisztviselő nyolc hónapi katonai szolgálat után hazatérve néhány heti szabadidőre. Az Ala és Riva közötti nehéz frontszakaszon Trol legdélibb eszesen teljesített szolgálatot. — Leginkább az ágyuharcok jellemzik az ottani eseményeket, amelyekről a következő részleteket mondotta el:

— Mikor az olasz frontra kerültem, a mi ezredünk éppen „megdolgozott” egy előretolt állást, amelyet eszedárban sem volt megtartani a brigádnak. A brigádparancsnokság tette egy ideig, hogy mi ott magániszorzalomból, megtráflink az olaszokat. Arról is jó volt es, mert odavonta az olasz ágyutűz, csak ugy füstölt a szikla körülöttünk. A brigádparancsnokság azonban telefonon sürgetni kezdte a kivonulásunkat onnan, mert félt, hogy elfogják a zásadunkat. 30-40 lépésnyi közökben egyenként szeladtunk végig az Etsch fölött egy sziklafalon este fel és egyetlen egy sem kapott sebet közlünk. A kivonulás ugy történt hogy az olaszok semmit sem vettek észre belőlünk, egész éjjel és másnap délelőtt is tűz alatt tartották a kitért állást.

— A védelmi vonalba érve, kifutni kelve futottunk, amit minden turista irigyelne tudunk. Végig láttunk az Etsch-völgy legszűkebb szakaszán, azaz O... városkájig. Itt történt egy olyan csodálatos dolog, aminek a háború után sokáig a bémulata fognak járni az emberek.

— Messze a hátunk möött a brigádparancsnokság nálunk möött egy 42 centiméteres mozsárunk. Én nem láttam az ágyut, még az közlünk, csak a lövedékkel retentő bémulást hallottuk napokban kétezer. Mikor figyelni kezdtek a lecsapódó lövedék hatását, előlított a szemünkünk. Amit eddig elmondtak a 42-es körül, reméltem tudni volna, de csak gyöngy megközelítése a valószínűség, azt tapasztaltuk. Példaképpen egy dolgot említek.

— Egy napon délelőtt éppen én álltam a megfigyelőben, amikor az idegrázó bémulást meghallottam a magamból. Tágra nyitott szemmel figyeltem, hova esik a lövedék. C. város közvetlen közelében, az Etsch folyó bémulára csak megvárhatatlan magamból vizionál ropul a levegőbe, mintha az eszes folyót földobta volna valami. Hevymagasságon fűtött meg kaverított pár pillanatra s mikor elszűnt, láttuk, hogy az Etsch a közeli részoldalakon folyik tovább, nagy kenyeródóval meckerelli a 42-es lecsapás helyét. Amerre láttunk, minden romban hevert a lecsapás helye körül.

— Az Etsch melletti olasz tréntábornak volt szánva a lövedék, de hazáért elért a csőtől. Helyette a hirtelen irányt változtató folyó, a melybe becsapott a lövedék, végezte el a tábor elpusztítását, de alaposan.

Poincare találkozik Nikitával.

(A montenegrói királyi család elhagyta Lyont. — Briand látogatása. — San Giovanni di Medua elfoglalása előtt.)

— Távirati tudósítás. —

Lugano—Zürich—Berlin, január 27.

Zürich. Páriból jelentik, hogy a montenegrói királyi család Lyoni elutazott, azonban Nikita miniszterével ott maradt a Poincaré látogatását várja.

Briand Nikitánál.

Genf. Briand francia minisztereinek Nikita látogatására Lyomba megérkezett.

Nem akarnak a montenegróiak Korfuba menni.

Lugano. A Brindisiben összevitt szerb és montenegrói menekültekkel a montenegrói meghatározott közölte, hogy kortu szigetére szállítják és ott koncentrálják őket. Ezek kijelentették, hogy nem hajlandók Korfuba menni.

A szerb-montenegrói gyűlés.

Bern. A „Secolo“ római levelezője táviratozza: Azt az antagonizmust, mely Szerbia és Montenegro között volt, élénken illusztrálja, hogy Nikita csak akkor ment Szkutariba, mikor a szerb trónörökös már eltávozott onnan. Azt is megjegyzi, hogy a szerb hadsereg főparancsnokságát Marlinovics tábornok vette át, mihelyt visszatért Oroszországból.

Daniló trónörökös utazása.

Róma. Lyoni lapjelentések szerint Daniló trónörökös és neje elutaztak Lyoni és Cap San Martinba mentek.

Közöbön San Giovanni di Medua elfoglalása.

Lugano. Lorillard amerikai követ információi szerint, az osztrák-magyar csapatok, amelyek birtokukba vették Szkutarit, tovább nyomulnak dél felé. San Giovanni di Medua megszállása is közöbön áll. Meduában 1200 szerb katona is állomásozik. Ezeket a szerbeket Korfuba kellett szállítani, de most már valószínűtlen, hogy a francia, vagy olasz szállítóhajók megjelenhetnek a kikötőtőben. Lorillard arról is értesül, hogy a bolgárok Albánia déli részében sikerrel nyomulnak előre.

Nem állnak ellen az olaszok Albániában.

Bern. A „Debats“ római levelezője jelenti, hogy az olasz katonai körök a balkáni helyzetet szinte megoldhatatlannak tekintik. Oroszország albániai megszállását még a vezető körök sem állapították meg és valószínű, hogy döntő elhatározásra csak akkor jutnak, ha látják, hogy mire készülnek az osztrák-magyar és a bolgár csapatok. Annvi bizonyos, hogy az ellenséges hadsereg Észak-Albániában nem fognak találkozni szervezett, erős ellentállással. Oroszországban tudják, hogy a Balkánon közreműködésükre egyetlen szükség van, de mégsem hajlandók újabb expedíció elküldésére, mert annak, szerintük, rendkívüli nehézségei volnának olyan országban, ahol a közlekedési viszonyok annyira rendezetlenek.

Az entente közös balkáni akciója.

Frankfurt. A „Frankfurter Zeitung“ jelenti Luganóból: Az olaszok lázasan készülődnek, hogy albániai expedíciójukat megerősítsék. Sorinó az angol nagyköveten kívül hozzáadta az amerikai nagykövetet is, aki állítólag informálta az olasz külügyminisztert azokról az állapotokról, amelyeket Lorillard György szerbiai követ, aki éppen most tért vissza Albániából, ott tapasztalt. Ez utóbbi bizonyította annak, hogy az amerikai diplomácia szolgálatakat tesz az entente-nek. Jól értesült körök azt állítják, hogy Briand abból a célból akar Rómába utazni, hogy megállapodást Oroszországgal abban a közös indítandó akcióban, amelyet a franciák és angolok Szalonikiból, az olaszok pedig Velonából intéznének a központi hatalmak ellen. A „Secolo“ hírségi munkatársa, Campoionehi, azt jelenti, hogy Briand Londonban izéret nyert arra nézve, hogy Oroszországot elfoglalja látni szénnel.

Döntő elhatározások.

Berlin. A Berliner Morgenpostnak táviratozzák Szófiából: A vezető bolgár politikusokkal folytatott beszélgetések azt bizonyítják, hogy a nisis császárlátogatás mindenféle hatalmas benyomást keltett. Mindenki meg van róla győződve, hogy a két uralkodó találkozásán döntő elhatározások történtek a Balkánon folyó események további fejlődése dolgában. Általános a bizakodás a végső győzelemben, amire okot adtak Vilmos császárnak és a vele volt német személyiségeknek kijelentései.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A császárné.

(Operett bemutató az aradi Nemzeti színházban.)

Az Aradi Aoztöny táborától.

Arad, január 27

A biedermeier divat, a háború különlegeségeik közé tartozik, valami megmagyarázhatatlannul érdekes van abban, hogy éppen most, a midőn minden tűz és vér a világon, az a korban a divatos amely a legcsendesebb, legpoétikusabb volt. Ki gondolná, hogy a romantika napról-napra nagyobb tért hódít a modern világban. A muskátli ablakok fehér szerelmekkel, a biedermeieri szék romantika a szópádon, és szoknyák, melyek nagyon is a krónika felé húznak már az uccán és Bécsben minden Mária Terézia és József-császár korára emlékeztető.

Onnan került a „Császárné“ hozzánk. A bécsi hangulat, a bécsi izlés szülötte — a császárok kukuszának színpadra hozása. Operett librettót írt belőle Bodanszky és társ, hogy hozzá egy bécsi zeneszerző, Bruno Granichstäden a divatos témához zenét írasson. A parókás, hajporos darab muzsikája stilszerűen marad meg a lágyan sördülő, sima ritmikus melódiák mellett. A második felvonásbeli bájos kerincse, kedves bebizelgő dallamok tülbemésző és érdekes. A zene nem tultató, néha sokat pihen a zenekar, sokszor nem is operett, hanem egy zeneszínjátékként ható. A kellemes dallamokat néha a hangszerelés egy-két erős vonása hirtőn élesíti ki — a dobnak, amit Granichstäden oly előszeretettel

alkalmaz, nem sok szerepének szabadna lenni egy szentimentális operett-szerepében.

A librettó minden közepessége és a fordító bűnétől feltudható sok rossz, szellemtelen vicc mellett a zene az, ami kipótolta a kissé lazymatag kezdést. Hangulat jött a színpadra, nézőtérre egyaránt, midőn a császárnéval színes, eredeti melódiák, hangulatos eleveenség került a darab központjába. Abban a rövid pár szóban elmondható kis mesében, melynek lényege, hogy a császárné mindennel törődik, udvarának szerelmi ügyeit előszeretettel bogozza ki; ennek keretében egy fiatal tiszt és egy polgárlány romantikájának intézőjévé válik s az a császárné, a ki a világhistóriát annyira megváltoztatta, demokratikusan Maitre d' amour lesz csak azért, hogy operett librettót csinálhassanak róla. Természetesen a császár mellékes; reprezentál, de nem parancsol, mindenható az udvarnál a császárné, a szerelem és az érelybiztos.

A szereplők, az előadás, a hangulat kedvéért voltak; a színes szép világot eleven képekben láttuk viszont. Horváth Mici őszinte nagy sikert aratott a császárné nehéz, sok intelligenciát és tinomságot igénylő szerepében ő vitte sikerre a darabot azzal a diszkrét művészettel szertelenségtől, tulkapásoktól mentes, amelltt vidám felfoázással, mely a darab karakterének hű tükre volt. Sokat tapsolták, számaikat megisméltették és virággal halmozták el. Járai Böske kedvesen, sok ügyességgel és természetes bájjal játszott, eredetiség, ötlet jellemzte játékát, szép sikerét megérdemelte. Fülöp Irma, mint bájos és csinos hercegnő izlésesen szerepelt. Járai Sándor jól játszott, kellemesen énekelt, elegáns, tess hadnagy volt. Jó megjelenésű császár volt Barics. Győző és Polgár a vidámságról gondoskodtak, saináttuk ezt a két jó színészt a rossz viccek tömkelegében. Megérdemelték volna különb szerepeket. A közönség jól mulatott, sokat nevetett, sokat tapsolt, tehát az esttel meg lehetünk elégedve. (W. K. dr.)

* A színház hírei. A Császárné bemutatása alkalmával elérte azt a páratlan sikert, amellyel biztosítva van a sorozatos előadásoknak állandó látogatottsága. Az újdonság nyomán több estén szerepel a műsoron. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 3 és fél órákor mérsékelt helyárakkal dr. Farkas Imre poétikus diákoperettje Az izlői diákok van műsorra tűzve a főszerepben Járai Böske, Barics, Járai Sándor, Győző, stb. este 7 és fél órákor rendez helyárakkal A Császárné nagy operett kerül színpadra. A kisasszony férje Drégely Gábor szenzációja vigjáték újdonsága lesz a legközelebbi újdonság, melyre nagy gondolat készül a társulat, az újdonság elsőrangú szereposztásban kerül bemutatásra.

* Az Erzsébet-mozgósínházban vasárnap Az opium csempészek és Hiv a császár szenzációt keltő slágerek... „Kedves Marci! Jól érzem magam, semmi bajom nincs. Ne aggódjatok miattam. Nemsokára viszontlátjuk egymást“. Ezt írta egy tábori levelezőlapra. És mikor készen volt az irással, egy bajtársával együtt előre küldték, hogy az ellenség hadállását kikémélje. Franciák, belgák és rövid szoknyás skótok támadtak a két porosz katonára. Lindner gondosan ellette a feleséghez írt levelezőlapot, aztán lekapta válláról a fegyvert. Egymásután dördültek el a lövések és mind a lövéssel egy-egy ellenséget terítettek le. Csak még néhány percig kellett megállnia a helyét bajtársával együtt; már otttek is a poroszok. Az ellenség vad futással menekült. Az erdő szélét száraz hótest borította. A halottak közül nemsokára ellenséges, hanem nem halottak is voltak. Ebben az ütközetben Lindner is súlyosan megsebesült. 171

Montenegró kapitulációjának feltételei.

(Hadsereg főparancsnokságunk közzéteszi a megállapodásokat. — A jegyzőkönyv eredeti szövege. — A világháború első békeokmánya.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest, január 27.

A császári és királyi hadsereg főparancsnokság a következőben teszi közzé a montenegrói hadsereggel a fegyverletételt illetőleg létrejött feltételeket. Az érdekes okmány szó szerinti szövege a következő:

— Az összes az országban lévő hadifegyverek íszerrel és egyéb tartozékaikkal együtt, valamint minden tájtáju hadiszer és hajózási eszközök az osztrák-magyar katonai parancsnokságnak átadandók.

A fegyverek átadásának módja: Minden montenegrói a nála lévő fegyvereket és hasonló tárgyakat a következő helyeken szolgáltatja be, nevezetesen: Podgorica, Niksic, Kolasin, Danilowgrad, Savnik, Andrijevic, és Goransko.

A montenegrói kormány teendő, hogy senki a beszolgáltatást el ne mulassza.

A fegyverek beszolgáltatása nagyjában három nap alatt hajtható végre, a közlekedési eszközökben szegény hegyvidékekről pedig legkésőbb hat nappal jelen jegyzőkönyv aláírása után.

A tiszték oldalfegyverüket megtarthatják.

Lőfegyverekkel telhetnek szelvények: az összes kerületekben a legnépesebb rendőri és csendőri közegek, a határrendőrség az albániai határon. Az albániai határterületeken és a Szandzsák felé eső határon a hatóságok bizalmi emberei revolvert hordhatnak. Ezeknek azonban a montenegrói kormánytól kiállított személyre szóló igazolvánnyal kell bírniuk, ellenkező esetben a megjelölt határidő elteltevel velük, mint ellenségekkel bánnak el, vagy katonai büntetőtörvényszék elé állítják őket.

Mivel a császári és királyi csapatok már csaknem egész Montenegró területét megszállták, jogukban van békekötésig a hadműveleteket e területen is folytatni, ebben a montenegróiak nem akadályozhatják meg és nem zavarhatják őket.

A montenegrói kormány az osztrák-magyar csapatokat ebbeli működésükben minden lehető támogatásban részesíti és pedig szállásadással, fa, víz és szállítási eszközök szolgáltatásával, amennyire ezt az ország szerény viszonyai engedik.

A montenegrói kormány, amennyiben hatalmában van, szavatosságot vállal az iránt, hogy az összes védkepes férfiak nyugodtan lakóhelyeiken maradnak, semmiféle Ausztria-Magyarország ellen irányuló izgatásban részt nem vesznek.

Amennyiben valahol ilyen izgatások, vagy egyéb komolyabb természetű zavargások keletkeznek, a katonai parancsnokság biztosító intézkedésekről gondoskodhatik. A montenegrói kormány saját jószán-

tábol fogja azokban az esetekben a császári és királyi csapatok fegyveres segítségét kérni, amelyekben azt szükségesnek tartja.

Az összes kikötők, kikötőhelyek, vasutak és erődítmények már is a császári és királyi csapatok kezében vannak s kezükben maradhatnak a békekötésig.

A montenegrói kormány kijelenti, hogy a megszállottakon kívül az országban egyéb erődítmények nincsenek, s amennyiben volnának, a császári és királyi csapatoknak szabadságukban áll azokat megszállni.

Az osztrák-magyar és német hadifoglyok január 25-én szabadon bocsáttatnak és Podgoricán a császári és királyi katonai parancsnokságnak átadandók.

A montenegrói hadifoglyok békekötéskor fognak átadni.

Azok, akik az ellenségeskedés megszüntetése után, vagyis 1916. január 17-ének délelőtti 8 óra 30 perc óta adták meg magukat, nem tekintettek hadifoglyoknak s minél előbb hazabocsáttatnak.

Montenegróban a közigazgatást montenegrói hatóság intézi, mely az osztrák-magyar katonai parancsnokság közreműködésével mindenkor igénybe veheti.

A Szkutari tón tartózkodó minden hajózási eszközt s azok állomáshelyeit a cettinjei császári és királyi katonai parancsnokságnak jegyzék mellett kell tudomására adni. A montenegrói kormány ezeket a hajózási eszközöket Vízparazárba irányítja. Azokat a hajózási eszközöket, amelyekre nincs szükség, tulajdonosaik visszakapják.

A montenegrói kormány január 25-étől kezdve naponta jelentést tesz a cettinjei katonai parancsnokságnak a fegyverbeszolgáltatás előrehaladásáról.

A montenegrói kiküldöttek mindig közölni fogják, hogy a montenegrói felelős kormány mindenkor hol tartózkodik. A montenegrói felelős kormány jelenlegi tartózkodási helye Podgorica.

A montenegrói kiküldöttek kérik, hogy a béketárgyalások minél előbb megkezdessenek, amivel a lakosságot megnyugtatnák.

Lezáratott és aláíratott mindkét fél teljes hatalma kiküldöttei által.

Cettinje, 1916. január 25.

Becir tábornok s. k.

Lompar őrnagy s. k.

montenegrói kiküldöttek.

Weber altábornagy s. k.

Schuppich vezérkari őrnagy s. k.

cs. és kir. kiküldöttek.

Varázsvessző — a hadsereg szolgálatában.

(A katonai torrás-kutatók. — Egy bécsi professzor érdekes előadása.)

Távirati tudósítás.

Bécs, január 27.

A bécsi orvos-egyesület legutóbbi ülésén Benedikt dr. tanár rendkívül érdekes előadást tartott a „varázsvessző” közismert néven nevezett forráskutató eszközzel végzett kísérleteiről.

Három forráskutató teljesítményeiről szólt a jeles professzor. Az első Lintrup kisasszony egy 58 éves kopenhágai hölgy, az albániai Karszt-vidéken igen értékes szolgálatokat tett hadvezetőségünknek források feltalálása révén. Lintrup kisasszony egy acélvesszővel „dolgozott”, annak segítségével képes volt a föld alá rejtett forrásokat megtalálni. Benedikt tanár elmondta, hogy egy idő múltán az acélvessző neki is hasonló képességeket kölcsönözött. Ezután a magyar forráskutató hölgyről, Tükörinéről szólt a bécsi orvos-tanár. Szerinte Lintrup kisasszony abban különbözik Tükörinétől, hogy a rejtett „emanáció”-kat vésző nélkül is érzé. A harmadik forráskutató, aki a hadvezetőségnek már szintén értékes szolgálatokat végzett, az 58 éves Kampner Károly főfelülvizsgáló. Nagy figyelemmel hallgatott érdekes dolgokat mondott el az előadó arról a feltűnő jelenségről, melyet a sötét kamrában észlelt a forráskutatók körül. A sötétben ugyanis színes levegő-fátylat látott magjelenni a forráskutatók teste körül.

Benedikt professzor elmondta még előadása során, hogy a varázsvessző már régóta ismert, de a tudósok figyelmen kívül hagyták, sőt tagadták is létezését.

A háború folyamata alatt a varázsvessző már nagy szolgálatokat tett a hadseregnek. A kórházakat, barakkokat és a fronton lévő hadsereget már nem egy ízben jutatta friss, tiszta vízhez.

— A véderő ellen való vétség volna, — jegyezte meg dr. Benedikt, — e tárgyak tagadása.

Idézle egy magyarországi katonai szolgálati-ségnek hosszú ítéletét levelet, amelyben az ítélt azt írja, hogy a varázsvesszővel való forráskutatást szervezni kellene, hogy a hadsereg ne legyen arra a véletlenre utalva, hogy esetleg a hadsereg körzetében találkozik egy használatos forráskutató.

— Lintrup kisasszonnyal, — mondotta Benedikt tanár, — felkerestem az udvari múzeum könyvtárát, hogy képességeit ott demonstráljam. Az első teremben, ahol egy darab vas felett kellett volna operálnia, a következő kijelentést tette: „Itt nem szén van”. Megállapították, hogy két emelettel lejjebb a múzeum központi fűtőhelyisége van. Egy másik teremben egy asztalkendő alá rejtett gyémántra reagált.

Végezetül a varázsvessző fiziológiai és patológiai jelentőségét méltatta az előadó professzor.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hír-lap. Az „ARADI KOZLONY”-t a táborba minden a: adi katona olvassa

A cár a besszarábiai offenzíva élén.

(A toporouci harcok. — Elfogott orosz hadiparancs. — Széninség Pétervárott.)

— Távirati tudósítás. —

Csernovic—Bukarest—Bécs, január 27.

Bukarest. Dorohoból jelentik, hogy amikor a cár szemlét tartott a bukovinai fronton, kijelentette, hogy maga áll az itteni hadsereg élére és személyesen fogja a harcokat vezetni, Csernovic birtokáért.

Pétervár. A cár Ivanow hadseregének főhadiszállásáról Pau francia tábornok kíséretében a kontra utazott. Itt szemlét tartott azon csapatok felett, melyeknek rohamra kell indúlniuk a Csernovicot védő állások ellen.

Elfogott orosz hadiparancs.

Csernovic. A toporouci csata, amely három napig szünetelt ugyan, még nem ért véget. Pénteken és szombaton ismét erősen támadott az ellenség, mert új tartalékot kapott. Megbízható adatok szerint a jekaterinoszlávi hadosztály teljesen megsemmisült. Az a feladatot kapta, hogy a toporouci erdőség szélén kerülje meg a szárnyunkat a miközben ennek a parancsnak elaget skart fenni, egyrészt nehéz áttegünk tuskörébe került, másrészt a honvédség megsemmisítő tüzelésének volt kitéve. A divízióból elfogott legénység között vannak tartsománok is, akik elmondották, hogy a rehamosásnál mindig őket állították az első sorba. Keszkbe került Ivanow tábornok következő hadparancsa:

„Felséges urunk, Miklós cár, megparancsolta, hogy Jordán-ünnepen, január 19-én el kell foglalni Csernovicot. Nekünk végre kell hajtánunk ezt a parancsot. Azok a katonák, akiknek sikerül ezt a célt elérniük, két napig szabadon fosztogathatnak Csernovicban. Azonkívül min' en katoná, aki résztvevő az elsőnek bevonuló hadoszlopban, fejanként 50 rubel ajándékot kap.”

A foglyok egyhangú vallomása szerint a besszarábiai offenzíva terve egyenesen a cártól származik. Ennek a célnek az érdekében a határra vonták az óriási kárpáti hadsereg megmaradt részeit is. Naayon sok volt az újoncokból alakított csapat. A cár január 22-én megjelent a fronton, Ismail és Reni között. Kisevben, amikor a cár átutazott, megvesszésű óvintézkedéseket tettek, nehogy merényletet követhessenek el ellene. A bukaresti orosz követség két tagja ugyanakkor szintén Kisevben időzött. Tegnap a besszarábiai határ közelében egy repülőnk bombával megsemmisített egy orosz kötött léghajót.

Semmi közel fogható sikert nem értek el az oroszok.

Stockholm. A Ruszkija Vjedomosti cikket közöl a besszarábiai front eseményeiről és a következőket írja:

— A déli fronton megindított küzdelmek véget értek. A vezérkari jelentésekből legalább is erre lehet következtetni. A nagy csata alapjában véve bevezető epizód volt, amely semmitéle képen sincs befolyással a hadviselésre. Egyetlen kézzel fogható sikert sem tudtunk elérni. Az egész fronton előreyomultunk, de

oly minimálisan csekély mélységű területen, hogy nincs okunk azt állítani, hogy bevontuk, vagy áttörtük volna az ellenséges frontot. Támadásunknak ilyenformán nincsen jelentősége, mert még részleges visszavonulást sem tudtunk kiharcolni az ellenséggel szemben. A vezérkari jelentések nem nyújtanak helyes képet az offenzíváról, ilyenformán nem tudjuk, vajon az ellenség vereséget szenvedett-e? A csata topográfiai lefolyásáról sem nyújt felvilágosítást a vezérkar jelentése.

Szénhiány miatt bezárták a pétervári iskolákat.

Stocholm. Pétervárott szénhiány miatt az iskolákat és a hivatalokat néhány napja bezárták.

Az orosz belügyminiszter a külön békéről.

Bern. A „Temps” pétervári levelezés táviratozza: A duma pénzügyi bizottsága legutóbbi ülésén Krosztor belügyminisztert felszólították, hogy végre nyilatkozzék határozottan és kétséget kizáróan a külön békéről szóló hírek dolgában, mert az orosz kormány tagadása dacára is hivatalos orosz politikai körök és a liberális képviselők nyílt propagandát csinálnak a kérdés mel'ett. Az ülésen annyi képviselő volt jelen, hogy a Tauride-palota kiesiny volt és az ugynevezett amfitheatrumban gyűlt össze a bizottság. A bizottság tagjain kívül néhány száz képviselő is megjelent a rendkívül fontos ülésen. Alexandro jekaterinoszlávi oktobrista képviselő a következőket mondta:

— Tizenhét háborús hónap telt el és mi eddig rejtély volt, szörnyű valóság lett Oroszországban. Ma már mindent tudunk és kétségetbeesetten kérdezzük vezéréinktől, hova vezet Oroszországot? Országunknak orosz történelmi múltja és jövője forog kockán. Az én nézetem szerint Oroszország mai helyzetéből csak az ellenség húzhat hasznot és árulónk, akik külön békre egyengetik a talajt.

Naay várakozás közben kelt fel Krosztor, de isen lehangoló volt nyilatkozata, amely egyáltalán nem győszítette meg a különbékére vonatkozó törekvésekről szóló hírek alaposágát.

— Tudomásom van arról, — mondta — hogy hírek keringenek nálunk, mely szerint mi készk vagyunk külön békre. Nem tudom, hogy kiterjeszti ezeket a híreket. Erélyesen kijelentem, hogy semmiféle biztos értesülésem nincs ezt illetőleg, semmiféle biztos értesülésem, mely azt főtételezhetné, hogy a kormányban is fölmerült a külön béke kérdése. Ha ezeknek a híreknek alapja volna, egy pillanatig sem maradhathék kormányon.

Az oroszok visszavonulása Perzelában.

Rotterdam. A Times szerint az oroszoknak, miután a közeledő török csapatok elől ki kellett üríteniük Asadahadot és Kungairt, csakhamar el kell hagyniuk Hamadant is. Megállapítható, hogy egy török hadoszlop Bagdadból kiindulva, már 240 kilométernyire nyomult előre messze beinjár a perzsa határára.

Negyven éves butorok.

(Arad első főispánjának hivatalában. — Régi ház, régi emberek. — Négy év-tized emlékei.)

— Az Aradi Közlöny tudósított.

Arad, január 27.

Hétfőn foglalja el hivatalos helyiségeit a városbázán Kintzig János, Arad város főispánja. Az első főispán, aki a városbázán rezidenciát és aki épen ugy tart majd hivatalos órákat, mint a többi tisztviselője. A főispán ugyanis maonca 10 és 12 óra között hivatalában tartózkodik és végei beendőit. Itt fogadja a hozzá fordulókat, de természetesen ezen kívül nem áll rendelkezésére hivatalos munkájában a közönségnek.

A főispáni hivatalos helyiségek épen ugy, mint a polgármesteri hivatal, egy kisebb és két nagyobb teremről állnak. A kisebb szobát Lukács István dr. tb. aligazgató, a főispán ideiglenes titkára kapja. A berendezés telve van, a posta kintstár már felszerelte a telefonokat, a párnázott nyitókát már kipróbálták, kitűnően funkcionálnak, nem hallatszik át rajtuk a hangosabb beszéd sem. A termék butorsztát felújították, de szerettek be újakat. Negyven esztendő darabok, amelyeket kicsinosított az asztalos, a kárpitos, új takaróval vont be épen ugy, minthaogy a falak is régiak csak a festésük friss. A négy évtizedes asztalon áll a legújabb szerkesztői telefon és az új gazda sokra a fotelekre ülteti majd látogatóit, amelyek épen negyven esztendővel ezelőtt kerültek a városbázára, az akkori Arad legszenzációsabb épületébe.

Most negyven esztendője, hogy a városi közigazgatás bevonult Jirassok Lajos egyik legsikerültebb alkotásába. A városbázis ma is egyik legnemesebb és legszebb épülete a városnak, mert nyugodt, monumentális bevonulását keltő nyugalat és architektikus elrendezése a homlokzatnak egy nagy tehetség keznyomát árulják el. Az akkori mi lakók közül ma még Varjassy Lajos polgármester áll teljes lelki és testi frissességben a város szolgálatában. Mint a gazdasági tanácsnok mel'ett beosztott aligazgató költözött be és ott kapott hivatalát, ahol most az orvosi hivatal működik.

Arad város adminisztrációját 1876-ig a mai Szabadság-terem két bérházban találó otthonra. A legtöbb hivatal abban a házban volt, amelyben ma a Glöck Károly és testvére cég ülése van. A ház első és második emeletét bérelte a város és a mai Domány-ház egyvnehány lakására is szükség volt. Salac Gyula polgármesteri működésének elején épült a mai városbázis, amelyben nemcsak, hogy valamennyi hűrő elfért, de — mint Varjassy polgármester mondja — három áltó terem is voltak. Ez hirt rá a törvényhatóságot arra, hogy Reichner Ferenc indítványára a polgármesternek lakást adott városbázis. Salac mindaddig, míg országgyűlési képviselő nem lett, az épület jobb szarványát, a mai árvasszéki hivataltól egész a gazdasági hivatalig terjedő épületrést lakta. Mikor képviselő lett, a közgyűlés ugy határozott, hogy lakbért ad a polgármesternek.

A városbázis, mint említettük, főispán hivatal sokasem volt. Dáni Ferenc, aki ideiglenesen főispánja volt a városnak, Svogeden lakott és csak a közgyűlésekre járt el, a többi főispán pedig a vármegyeházán rendezkedett be. Rendelkezésére álló ugyan két terem a város épületében is, de ezt is csak havonta egyszer, a közgyűlés napján néhány pillanattig használták, innen szokták a közgyűlési terembe a tanács tagjainak kíséretében bevonulni. Itt fogadták beiktatásuk órájában a küldöttségeket.

Itt lakott azonban néhány napig a király, akinek aradi tartózkodása alatt a főispáni termet alakították át lakásává, valamint legutóbb Jankovich Béla kultuszminiszter is itt töltött egy éjszakát és egy napot, abból az alkalomból, hogy a kultúrpalota megnyitó ünnepéjei alkalmából a város vendége volt.

Aradi őrnagy zászlóalja foglalta el Cettinjét.

(Aradiak a Lovcennél. — Nehéz tüzérségünk négy napos koncertje.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 27.

Egy magyar népfelkelő gyalogzászlóalj élén harcolta végig a montenegrói hadjáratot, Király Dezső őrnagy. A vitéz népfelkelők kitűnő parancsnokuk vezetésével bőven kivették a részüket a nehéz napok küzdelmeiből. Most, miután Montenegró már majdnem teljesen birtokunkban van, a fegyverek pihenőt kaptak, alkalma nyílt Király őrnagynak, hogy hirt adjon aradi rokonainak. Érdekes leveléből, amely Montenegró megadása napján kelt, a következő részleteket van módunkban közölni:

— November óta rendkívül sők és nehéz dolgon mentünk át. Keresztülvonultunk Szerbián, hogy megkezdjük Montenegró ellen az akciót. Ez a Lovcennél kezdődött január hetedikén. Rengeteg tüzérség volt itt részünkről koncentráva. El se lehet képzelni azt a zenét, ami itt négy napon keresztül volt. Többnyire nehéz tüzérség dolgozott: negyvenkettősök és a mi gyönyörű harminc és teletseink.

— Négy nap múlva a Lovcen a mienk volt. Akkor mentünk tovább. Cettinjét a montenegróiak feladták. Két zászlóaljjal mi voltunk az elsők, akik bevonultunk oda, de az akció azután is tovább folyt.

— Ma volt az a nevezetes és szép nap, amikor Montenegró feltétlenül megadta magát. Még tegnap harcban voltunk, s ma hajnalban úgy volt, hogy az ütközet tovább folyik. Nem is tudtuk elképzelni, hogy miért nem

indulunk már az ellenség felé. Végre délelőtt kilenc órakor jött a jelentés, hogy Montenegró megadta magát. Képzelték azt az érzést, ami mindnyájunkat elfogott.

— Sokat szenvedtünk, rettenetes nehézségek és borzasztó időjárás miatt. Merem mondani, hogy odahaza fogalmuk sincs az embereknek, hogy testileg, lelkileg mit állanak ki katonáink. Epen a Lovcen akció alkalmával is így volt, de ez a mai nap nagyon szép volt. Megható volt, hogy a tégelyesség minden parancs nélkül összeállt és elnekezte a himnuszt itt a táborban. — Montenegró különben távolról sem szép, vonzó ország. Csak szikla és szikla, azután nagyon nagy nyomoruság. El se tudom képzelni, hogy miből élnek itt az emberek. Cettinjéről se lehet elmondani, hogy város. Egy pár középület és a konzulátusok házai, ezenkívül az egész falu. Üzletről, vagy ilyesmiről szó sincsen. Stratégiai jelentőségét leszámítva, az egész ország nem éri meg egy magyar baka életét, pedig maradtak halottaink, habár veszteségünk aránylag nem nagy.

— Találkoztam itt a Lovcen alatt több aradi ismerőssel is: Dániel Péterrel, Dörner Emillel, Rajz Jenővel és még egy pár urral. Itt esett el — amit otthon már tudnak — a Lovcenen szegény-Lukácsy Miklós.

— Azt hiszem, most több napi pihenőnk is lesz, hogy kiheverjük a fáradalmakat. Hogy azután mi lesz; hol tognak alkalmazni bennünket, az a jövő titka.

Perzsia hadat üzen Angliának és Oroszországnak.

(Orosz segítség a kut-el-amarai angoloknak.)

Távíráti tudósítás.

Szófia—Berlin, január 27.

Szófia. Itt megelégedéssel fogadják azokat a jelentéseket, amelyek szerint Perzsia legközelebb megüzeni a hábernt Angliának és Oroszországnak. Különbösen az angolokat fenyegeti vezedelem Ázsiában.

London. A „Daily Chronicle” pétervári levelezője jelenti: Az orosz csapatok Hamadantól nyugatra állanak már, vagyis tíz napi járásnyira a Kut-el-Amarában körülzárt angol seregtől.

A „Daily Chronicle” est a megjegyzést teszi a pétervári távirathoz: Hamadan Kut-el-Amarától hatszáz kilométernyire van légvonalban. Az egyesülés mégsem fog egyhamar megtörténni, tekintve attól, hogy az ut hegyes terepen vezet át, a németek és a törökök a perzsa segítő csapatokkal együtt bizonyára mindenáron igyekezni fognak az egyesülést megakadályozni. A törökök most azokon a ban-

dákon kívül, amelyeket Hamadantól nyugatra elfűttek, igyekeznek megnyerni a luristani törzseket. A Nisam-Es-Salteneh, a tartomány kormányzója, a perzsa kormány megbízásából fegyveres csapatot állított ki, hogy a garázdálkodásnak véget vessen és csapatával azután átment az ellenséghez. Mindazonáltal remélhető, hogy az egyesülés sikerülni fog és a tavasszal lehetséges lesz az ellenség útját Délperzsia felé elzárni. A mezopotámiai harcokat szonkívül az Erzerum körüli események is nagy mértékben befolyásolni fogják. Ha a szerencse továbbra is mosolyogni fog az oroszokra, a törökök kénytelenek lesznek csapataikat visszavonni Mezopotámiából, nehogy elvágják őket.

Bern. A Bund jelenti, hogy az orosz hadsereg kaukázusi és perzsi sikereinek eredménye az lett, hogy miután Hamadán elfoglalásával már megtették a fele utat, a perzsa hadár és a Tigris-folyó közt el fogják érni az Irak-frontot. A Novoje Vremja és a Ruszkoje Slovo szintén bejelentik, hogy az orosz és angol hadsereg Mezopotámiában egyesülni fog. Ez által a török ellen egy 700 kilométeres front fog keletkezni. Az oroszok új erőket szállítanak a Kaukázusba. A balszárny fedve van a Kaspi-tó felől, a jobbszárnyat pedig Erzerum elfoglalásával akarják biztosítani. Az orosz jelentések Erzerum elfoglalásáról még nem beszélnek. Csak közlik, hogy Erzerum felé a front át van törve.

„Kuriai bírák is csak vasárnap esznek húst.”

(Szebenyei József sajtóhadjárata Amerikában. — Hazugságok áradata.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 27.

Egy időben sok szó esett a magyar sajtóban egy Angliába kivándorolt magyar újságíróról, Szebenyei Józsefről, aki a Morning Postban szorgalmasan írta a cikkeket arról, hogy mi van Magyarországon. Persze az angolok szájíze szerint írta cikkeit, nem törődve a valósággal. Szebenyei József most újból a saját hazája és a saját nemzetje ellen ír a londoni lapokban és még Amerikában is piszkálódik — mint a Clevelandből érkezett magyar lapok jelenik — az angol nyelvű sajtóban Magyarország ellen.

A „New York Times” december végi számában „Magyarország insége” címen a következő nyilatkozat jelent meg Szebenyeitől:

— New York Times szerkesztőjének: Legyen szabad arra mutatnom, hogy az önök városában lakó osztrák-magyar főkonzul, Nuber ur, aki bizonyos határig legalább is türelmetlen, mennyire meddő és hiábavaló munkát végez akkor, amikor igyekszik megbáfolni számos esetben azokat a dolgokat, amiket mi közlünk budapesti tudósításainkban. Október 19-én nyilvánosságra hozott ebbéli kísérletében önökhez fordult és önök „A konzul kétségbe vonja a budapesti jelentéseket” címen közölték tiltakozását, amelyben a Morning Postnak a magyarországi éhínségről szóló budapesti tudósítását valótlannak mondja.

A magyarországi lapok (én tizenkét különféle újságot olvasok naponta) hasábjainak csaknem felében foglalkoznak a magyarországi éhínséggel. Ha Nuber konzul venne annyi fáradságot, hogy belenézne ezekbe a lapokba, akkor hamarosan rájönné, hogy az osztrák-magyar monarchiában az éhínség olyan általános és borzasztó, hogy annak letagadása pusztán az osztrák-magyar monarchia külügyi képviselőihez tartozó embereknek és kereskedelmi tevényőeknek a valódi állapotokat szépitni való vágya lehet.

Budapestben az emberek éhesnek és pedig a szónak lehető legdrasztikusabb értelmében. Csak néhány sort közlök Fényes László cikkéből, aki „Az Est” október 24-iki számában ezeket mondja: „Istók Jánosné, a hírneves szobrász felesége, belép a férje műtermébe és azt mondja, hogy aznap újból nem vett húst; mert egyszerűen lehetetlenség megfizetni az árát.

„Jól van — mondja a férj — de mit esznek majd a gyerekek?”

És felel az asszony: Látod a szomszédok is csak vasárnap esznek húst, már pedig a férj kuriai bíró.”

És aki ezeket írja, egy igen komoly cikk keretében, az Magyarország legelső publicistáinak egyike s ezért remélem, hogy még Nuber konzul is hitelt ad neki.

Már most el lehet képzelni, hogy mint táplálkozhatnak a szegény munkás emberek, ha még a kuriai bírák is csak vasárnaponként ehetnek húst. Nekem teljes bizonyítékaim vannak arra nézve, hogy ezek a szó legteljesebb értelmében éhen halnak s ha a Morning Post híradása nem elegendő, akkor meg lehet győződni erről a magyar lapokból. Olvashatjuk, hogy macskahúst adnak el nyulibus helyett mindentféle döglött állat húsát kertül piacra, napról-napra elzárnak embereket az ilyen vét

ségek miatt s utólagos, hogy a magyarországi cenzorok megengedik ezeknek a híreknek naponkinti közlését.

Az ember nem éri, hogy miért tartja Naber konzul kötelességének az ilyen dolgok letagadását.

Az amerikai magyarság — amint a lapok kommentárjából kitűnik — tisztában van „Joseph Szebenyei” igazmondásával és tudja, hogy amit az angol zsoldos kibérelt írásában inségnak ír, az époly mese, amint a Morning Post addigi magyarországi hazugságai.

Eltemettek

Hamsea Ágostont.

(Gyászünnepe a bodrogi zárdában.)

Az Aradi Közlöny tudósítólától.

Arad, január 27.

Ma délelőtti tíz órakor megszólaltak a bodrogi kolostor hístorini nevezetességű harangjai. Valamikor csakis az ellenség közeledését jelezhették a mély szomorú hangú harangok. Ma a kolostor főnökének, Hamsea Ágoston archimandritának temetésére hangtak. A zárda kis kápolnájának oszlopokán emeltek gyönyörű ravatal a kolostort nagy halottjának. A ravatal körül felállított gyertyák sápadt fényt vetettek a virágok és koszorúk erejéből magára emelt nyitott koporsó viasz-fehér arcu halottjára. Szerzetesek, papok és a közönség, melynek nagy része kiszorult a kápolnából, álltak körös körül a hatalmas szarkofagot.

A különvonat, mely a temetés közönségét vitte, Aradról fél kilenckor indult és kilenc órakor érkezett U-bodrogra. Innen a vonat utasait kocsiokon vitték ki a zárdába. A temetésen az aradi és környékbeli román intelligencia színe-íve megjelent. Ott voltak Pap I. János püspökkel élőkön az aradi, görög keleti egyházak összes esperesei, lelkészei, és tanítói. Megjelent Pon C. István dr. országgyűlési képviselő, Goldis László dr. szentszéki titkár. Tíz óra előtt néhány perccel megérkezett Baross Ferenc Aradmegyei főispánja Schill József főjegyzővel, jelen voltak még Schenk Ferenc és Lászlóffy főszolgabírók, Hunyár Algernon tb. főszolgabíró, Karoliny Mihály tanítóképzési igazgató, Liebenhaer zárdorlaci római katolikus plébános és még igen sokan. A gyászoló család soraiban ott voltak Hamsea Voiku lippai, Hamsea János zernedesi esperesek, Proca György dr. nagyzebeni egyházközségi tanácsnok, Proca Konstantin rozenyói lelkész, Ciobán Aurél dr. lippai ügyvéd és Rudnyanu Aroston dr. temesvári járásorvos.

A gyászszertartás pont tíz órakor vette kezdetét. A szent misét Pap I. János püspök pontifikálta harminc fősperes és lelkész segédletével. A feloldó szentimát is a püspök mondotta. Az ima felolvasása nagy meghatottságot keltett a közönségben. Maga a püspök is kénytelen volt a fájdalomtól meghátrálni, hosszabb szünetet tartani az ima közben, hogy megindultságát előjossa. Ez ima után Visarion barát utóliára megcsókolta volt főnöke jobbát, majd kiterítette a szemöldökét, amely a halott patriarchalis alakját örökre eltakarta és végül leszögezték a koporsót. A szemináriumi énekkar Lucosán Tricon tenár vezetésével közben az „Órök legyen emléked” című gyászdalt énekelte.

Ezután a koporsót a szerzetesek vállukra emelték és a zárda udvarán, egy hatalmas kőrisfa alján késő délutáni sűrűdörhöz vitték, ahol

a püspök és segédlete elmondták a halotti imát, majd leeresztették a sírba a koporsót, melyet hangos dübörgéssel borított el a zárda szent földje.

HIREK. LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Szofia. Zsekow vezérkari főnök a Dnevnikben nyilatkozatot tett közzé. Szerinte a központi hatalmak helyzete minden fronton kitűnő. Az oroszok áttörési kísérlete hatalmas kudarccal végződött. Besszarabia zsúfolva van sebesültekkel. A monarchia büszkélkedhetik az eredménnyel. Az oroszok harci kedvét a vereségek sorozata teljesen megtörte. Ma kevésbé bizhatnak a siker elérésében, mint valaha.

Szofia. Zsekow generálisszimusz az Utrónak kijelentette, hogy a bolgár nép a boldog jövő biztosításáért folytatja a háborút. Véleménye szerint a tavasz nagy döntéseket hoz.

Stockholm. A Dagens Nyheter lapkiadója, aki most tért vissza oroszországi utazásából, közli, hogy Rodiczevvel, a kadett-párt vezérével beszélgetést folytatott, amelyben az kifejtette, hogy Oroszország szeles néprétegeit a háború teljesen közömbösen hagyja, csupán az iránt érdeklődnek, s a körül csoportosulnak gondolataik, mikor lesz már béke.

Basel. Avarna herceget, a volt bécsi olasz nagykövetet hirtelen fontos tanácskozássokra Rómába hívták.

Lugano. Délibániában tekelés tört ki az olaszok ellen. A tekelők a szerbeket és olaszokat idélték. Beratetői déire a törzsek tejjeláztak. Valonival és Durazzóval veszélyeztetve van az összeköttetés. Az olaszok Vaionát szívesen fogják védelmezni s remélik, hogy az osztrák-magyar hadsereg távol marad a várostól.

Mihályi Tivadar Bukarestben. Bukarestből jelentik: A bukaresti lapok írják: Mihályi Tivadar, a magyarországi képviselők nemzetiségi csoportjának elnöke, Bukarestben tartózkodik.

A belgák békevágya. Bernből jelentik: Havrei jelentések szerint a belga kormány nagy gondot okoz a belga nép erősebb békevágya, amely úgy a megszállott területen, mint a menekültek táborában egyaránt észlelhető. A kormány tagjai tudják, hogy a belga katonák leveleikben háborús fáradtságukat nem titkolják s egy idő óta a belga katonai cenzura ezeket a leveleket átbocsátja. Ha a legközelebbi hetekben nem történik valami váratlan és döntő fordulat az entente javára, a belga nép békevágya úgy megerősödik, hogy ezzel sem a király, sem miniszterei nem szállhatnak többé szembe.

Koszorúmegváltás. Megboldogult Sonn Adolf kereskedelmi főnök ravatalára szánt koszorú megváltása fejében Bing Ede cég tisztviselői 80 koronát, Keppich Zsigmond pedig 5 koronát adományozott az Alföldi-Erdélyi Kereskedelmi Utazók Egyesületének és árvaalapjára, amely nagylelkű adományokért ezután mond köszönetet az egyesület elnöksége.

Hősök temetője. Bécsből jelentik: A hadügyminisztérium elhatározta, hogy a harctereken elesett hősök sírjait új ügvosztály gondjaira bizza. A csatatereken „hősök temetőit” létesít, a sírhelyeket nyilván fogják tartani, lefényképezik és a családoknak ingyen megküldik.

A liszt és kenyérjegyek kiosztása. A liszt és kenyérjegyek végleges rendszere február hó 10-én Arad város területén életbe lépve, a tanács értesíti a város közönségét, hogy a liszt és kenyérjegyek első kiosztása február hó 5. 6. 7. és 8-ik napján, mindenkor d. e. 8-tól 11-ig és d. u. 3-tól 6-ig azokon a helyeken fog eszközöltetni, amelyek a liszt és kenyérjegyek kiosztása eddig is történt. Amennyiben a kiosztás négy napja közül valamelyike vasárnapra esnék, vasárnap a kiosztás csak d. e. 8-tól 11-ig történik. Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy mindenki csak azon naptól kezdve tarthat igényt kenyér és lisztjegyre, amely naptól kezdve a kezei közt levő szelvény szerint ellátatlannak van minősítve. A bizottság előtt tehát a szelvény mindenkor felmutatandó. A liszt és kenyérjegyek kiosztása a jövőben is minden hó 5., 6., 7. és 8 napján fog történni.

Adomány az aradmegyei rokkantak alapjára. Pálmai Lajos dr. 100 koronát adományozott az aradmegyei rokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik alapjára.

Bolgár repülőgépek Románia felett. Bukarestből jelentik: Giurgiuból írják a bukaresti lapoknak: Két bolgár aeroplán, amelyek Ruscsuk irányából jöttek, hosszabb ideig a Duna irányában elszálltak Turtucuis felé. Az aeroplanok délután 1 óra tájban visszatértek és a ruszosuki partok közelében készített erődítésekkel szemben leszálltak.

Eladják a Ritz-szállodát. Budapestről jelentik: A Ritz-szálló eladó. A hitelezők kíséreltetése, hogy a szállót tulajdon számlájukra tovább vezessék, meddő maradt s hasznosabbnak bizonyult, hogy a hotelt eladják. A vétel három ajánlat érkezett. A Hungária az egyik pályázó, a második egy konzorcium, amelynek élén Brauch Ferenc hentesnagyiparos áll, s a kettő elé állt állítólag a legnagyobb összegű ajánlattal Gellert, az Astoria-hotel igazgatója. A hitelezőket legközelebb ülésre hívják össze, hogy az ajánlatokról döntsenek.

A romániai huskivétel. Bukarestből jelentik: A minisztertanács elhatározta, hogy megengedi az alábbi levágott marhák kiszállítását az országból, a következő mennyiségben: 6000 darab nagy szarvasmarhát, 20.000 darab juhot és kecskét, 14.000 darab sertést. Az exportálást a Románia részére szükséges áruk ellenében eszközlik.

Huszonnyolcezer alkalmazott a háborúban. Essenből jelentik: A Krupp ágyugyár ma hivatalosan közli, hogy eddig 28.000 alkalmazottja teljesít katonai szolgálatot.

Adományok. Osv. Reisinger Zsigmondné Aradról 30 koronát küldött a vak katonák javára, mint Autricht Miksa ravatalára szánt koszorú megváltást; Rubinstein Mór pedig Sohlmann Mártonné ravatalára szánt koszorú megváltása fejében 20 koronát küldött a Vörös Kereszt javára. Az Aradi Közlönyhöz juttatott két adományt rendeltetési helyére küldjük.

— A lóheremag ára. Az aradi kereskedelmi és iparkamara az alábbiakra hívja fel az érdekeltek figyelmét: A m. kir. miniszternek a lóheremagot követelhető lemondásosabb árak megállapításáról szóló évi január hó 7-án 4634/1915. M. E. szám alatt kiadott rendelkezésben a lóheremag minősége szerint a nagyban való kereskedelemre nézve 5 különböző ár állapított meg. Mintán kétfelvet megállapított fel abban a tekintetben, hogy valamely eladóra kínálta ár a megállapított eszontok melvikebe tartozik, illetőleg, hogy az árúrt melyik ár követelhető, a tekintetben valamennyi adni, illetve az ár minőségét megállapítani a m. kir. állami vámvizsgáló állomások hivatottak. Különösen szükséges lehet ill. megállapításra az idézett rendelet 1. §. 5. pontjában említett: tisztított, de nem teljesen arankamentes lóheremagra nézve s én azért felhívjuk az érdekeltek körök figyelmét arra, hogy tisztított ár alatt a közönségesen megrostált, vagy szeleltén áthoesított ár nem érthető a tisztított gvanánt foralomba kerülő lóheremagnak olvan, a kereskedelmi szokásoknak megfelelően arankamentesítés rostán a lehetséges tisztított árúnak kell lennie, a mely, ha nem teljesen arankamentes is, de különarankmentes legfeljebb csak néhány szem arankamentes tartalmaz és megfelel azoknak a követelményeknek, amelyek mellett a lóheremag az állami megvizsgáló állomások által piros bérrel álmzárható. Mindenki tehát, aki lóheremagot az 1. §. 5. pontjában említett 415 koronás áron, mint tisztított árú elad, vagy eladásra kínál, felelősséggel tartozik azért, hogy az árú akár álmzárólva, akár álmzárólva nélkül hozatik is foralomba, az említett követelményeknek megfelelően azért úgy az eladó, valamint a vevő is saját érdekében érdeklődik, ha az eladás, illetve vásárlás előtt a kínálta árúra nézve valamely megvizsgáló állomás véleményét kikéri.

— Koszorúmegváltás. „Sohlmann Mártonné” alapítványra koszorúmegváltás felében, még a következő adományok folytak be. Sohlmann Gyula és neje, Lincz 100 korona, Andrásné Károly és fia személtzet Nagyvárád, Krausz Samu és családja Nagyvárád, 50—50 korona, Holzeisen József és neje Pécska 30 korona, Kovács Soma és társai, Dóka Miklós és neje, Sávi Henrik, Illies Zejtő 20—20 korona, Morgenslern Gerula, A'zner Hugó és neje, Henzlian Ede és neje Nagyvárád, Országh Antal Nagyvárád, 10—10 korona, Berger Albert és neje 10 korona. Kik az alapítvány összegét adományokkal gyarapítani óhajtják, szíveskedjenek azt Keppich Zeimond urhoz juttatni.

— Kiss József-esték az Apollóban. (Simon Judit filmbemutatója.) Ezüstéshajú koszorú költőnk legszebb, lecsodásabb költeménye őt testet pánteken az Apolló-színház mozivászánán, Simon Judit bus történetében Kiss József lelkének szomorúsága, szóval meg tollának varázslatos líráján keresztül s amit a költő oly csodásan mondott el, azt a legszebb nőnieszig telies tökéletességgel adja vissza a kinematográfia üvészete. Nívó irodalmi filmet kapunk a legjelesebb magyar művészek alakításával. Sok gyönyörűséget fog szerezni ez a kén az Apolló-színház közönségének, amely pántektól fogva élvezheti Kiss József lelkének szíveszadag megvilátkosását. A darab bemutatását értékesébb teszi az a körülmény, hogy Simon Judit filmre való átdolgozása Koszorú poétánkkal szemben több évtizedes igazságtalanságot tesz jóvá. Kis József „Simon Judit”-ját évtizedeken át szavalták ezerte az országban. mánoess volt ezer meg ezer hangverseny-estének, anélkül, hogy ebből a költőnek egy krajcár haszna lett volna. Es most imé, film-darabkát a moziba kerül a Simon Judit, a költőnek teljes anyagi respektálásával. Az irodalmi film bemutatására az Apolló-színház zenekara stílusos szendárabokat tanult be. A pénteki premierre már is tömeges eljégvzések történtek. Az előadások nem folytatás-gosak.

— Az angol munkásság harca. Basalből jelentik: Az angol ipari munkásszövetségek február 10-ére utóbb konferenciát bírtak össze Londonba, amelyen ki fogják mondni, hogy Nagybritannia összes munkássára aktív ellenállást fejt ki a következő katonaszolgálat ellen.

— Választók írás-olvasás vizsgája. Varassé Lajos polgármester közírré teszi, hogy az írni-olvasni tudásnak a választói jog szempontjából való igazolására megalkított állandó bizottság a vizsgálatokat február hó 24-én kezd meg és hogy a vizsgálatra január hó 28-tól február hó 8-ig bezárólag lehet személyesen, vagy levél útján a polgármesteri hivatalnál jelentkezni a hivatalos órák alatt. A vizsgálatok február 24-én folytatólag délelőtt 8-tól 12-ig és délután 4-től 8 óráig fognak megtartatni a városkása tanácstermében. Az írni-olvasni tudás vizsgálata ingyenes, nyilvános és annak igazolására becsútható a férfimhoz tartozó minden magyar állampolgár, aki huszonegyedik életévét betöltötte. A vizsgálatra becsúttás kérdésében az első fokú közigazgatási hatóság (polgármester) határoz, melynek határozatával szemben a felebbvitelenek helye nincs. A vizsgálatra becsúttottakat az első fokú közigazgatási hatóság (polgármester) jelentkezéseik sorrendjében jegyzékbe foglalja, a jelentkezők megvizsgálására pedig az átként megállapított jegyzék szerint fog eszközöltetni. A vizsga eredménye lehetőleg nyomban és legkésőbb a vizsgázás napján határozatilag fog kihirdette, mely határozat ellen felebbvitelenek helye nincs. azonban sikertelen vizsgálat esetén az írni-olvasni tudás igazolására még ez évben a választókat összejövő küldöttség előtt, a következő évben pedig akár a vizsgázó állandó bizottság, akár az összejövő küldöttség előtt lehet jelentkezni és az írni-olvasni tudást igazolni. Az írni-olvasni tudás igazolása a választói jog megszerzése szempontjából csak azokra bír fontosséggal, akik az írni-olvasni tudáson felül ez évben töltik be 30-ik életévüket. Magyarország területén (Horvát-Szlavonországok területét kivéve) legalább egy év óta ugyanegy községben laknak és a különös körülményeknek megfelelően. Felhívom emellett a módazokat, akik az itt felsorolt különös köllékekkel bírnak és a választói jog megszerzése céljából az írni-olvasni tudásukat az állandó bizottság előtt beigazolni szándékoznak, hogy ebből szándékozatakat január hó 28-tól február 8-ig bezárólag a hivatalos órák alatt a polgármesteri hivatalnál személyesen, vagy levél útján beieletseék.

— A kötelesség rabszolgája. (Traumann-Larsen kép az Urániában.) A Szlambo nagy sikere után a színház gondosan ügyelt arra, hogy műsorának nívóját ne csak megtartsa, hanem lehetőleg még emelje is. Ezért hozott közvetlenül e nagy műsor után a drámai művészetnek legkiválóbb színészeink közreműködésével egy olyan drámat, mely a maga eredetiségével, esodálatos szépségével és erejével elsőrangú helyett vívott ki magának. Wirgo Larsen és Wanda Traumann régi ismerőse a mozi közönségek. Ahol művészetről, kiváló összjátékáról van szó: ott ez a művész-pár mindig a legtökéletesebbet nyújt. — A halál jockey, az emberi ügyesség legesodálatosabb költészete, mely Budapestén heteken át szüfolt hézat hozott az Omniában, esütörtököl kezdve az Urániában lesz bemutatva és az előadásokról szóló számozott jegyek 1 korona 50 filléres árbán már most várhatóak a Koch-téle üzletben.

— Felhívás az Alföld-Erdélyi kereskedelmi Utazók Egyesülete tagjaihoz. Megboldozult Sonn Adolf tagársunknak, egyesületünk igazgatóságának tagjának és egyik alapítójának temetése helyő hó 28-án délután 2 órakor lesz Zrínyi utca 4. számú helyő. Kérlek tagjainkat, hogy a megemlékezéskertársunk végtiszteletén minél nagyobb számmal megjelenjenek szíveskedjenek. Az előadás.

— Orosz torpedóraj a román part közelében. Szulínából jelentik a bulvári lapoknak: Szulínától délkeletre mintegy 10 mérföldre, orosz torpedóhajórajt láttak.

— Alkalmi vétel a Fischer nagyáruházban a Szabadság-terén. Nyers saláma férfi-vagy női ernyők 7 korona darabja. Finom órna harisnyák nagyon olcsó árbán! A berlini kollektívól legfinomabb női ridikülők és pénzszövények a míg e készlet tart. Még olcsó régi árak!!!

— Könyvtárakat, bélyeggyűjteményeket és hangjegyeket vess Kerpel könyvkereskedése.

— Underwood-gépiró és gyorsíró szekiskola Ziffer és Hollós cégnél, főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legintányosabbban vállaltatnak. 4697

— Gyermek-kocsik, gyermek-székkek csakis Fischer nagyáruházban 10 koronától 150 koronáig.

— Papírszárvéták olcsón Kerpelnél. 198

Hadiadó kivetése 1916-ra.

(A pénzügyminiszter rendelete. — Március 15-ig kell vallomást tenni.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 27.

Még január elején megírta az Aradi Közlöny, hogy a 20.000 koronán felül levő jövedelmek hadiadóját 1916-ra ismét kivetik és a pénzügyigazgatóságok ez irányban már meg is tették az előkészítő intézkedéseket. Ma azután megjelent a hivatalos lapban a pénzügyminiszter rendelete, amely intézkedik arról, hogy a kivetést a pénzügyigazgatóságok publikálják.

Az erre vonatkozó törvényes rendelkezések alapján mindenki, akinek összjövedelme az 1915. évben a 20.000 koronát meghaladta, ezen öt, illetve a vele közös háztartásban levőket megillető összjövedelméről, származzák az akár a magyar szent korona országainak területéről, akár a külföldről, március hó 15-ig bezárólag vallomást adni tartozik. A vallomás az előírt vallomási iven adandó.

Az adóköteles jövedelemnek tekintendő az adókötelesnek bármely forrásból eredő és akár tényleg befolyó, akár öt megillető pénzbeli, vagy értékkel bíró egyéb bevétele, amelyhez a saját házában, vagy illetménykép, avagy ingyen birt lakásának hasznouértéke, továbbá akár a sajátjából felhasználta, akár illetménykép, vagy ingyen kapott gazdasági, üzleti és más cikkeknek pénzértéke is hozzászámítandó. Ennek a nyers bevételnek a törvény szerint megengedett levonások után fenmaradó rész alkotja az adóköteles tiszta jövedelmet.

Be kell vallani azokat a jövedelmeket is, amelyek a törvény szerint nem esnek jövedelemadó alá. Ide tartoznak az uralkodó tagjait az udvartartásból, vagy a családi alapokból megillető járadékok (apanage-ok); továbbá az országgyűlés tagjait a minőségükben megillető járadékok. A kikötés nélkül önként adott (külön magánjogi címen nem alapuló) támogatások a lemenőknél, felmenőknél és oldalrokonoknál, ha az, aki a támogatást adja, szintén adóköteles. A Mária Terézia-levagrendés és a vitességi érmekek összekötött járadékok, a sebesülési pótdíjak. Vagyonközösségek (vagyonközösségek) jövedelméből a tagoknak netán járó részesedés az illető rész tulajdonosoknál.

A fegyveres erő és a csendőrség tényleges szolgálatában levő, vagy várakozási illetékekkel szabadult tisztek (hadbírák, katonacsorvosok, csapatvezetők, csendőrszámvevők, kezelt tisztek) és tábori lelkészek, rangoskényha nem sorozott hadvidjasek, altisztek és a leány-ség összes szolgálati illetménye, továbbá a különleges vagy helyi szolgálatot teljesítő nyugállományú tiszteket a nyugdíj beuodásával megillető összes szolgálati járandóság. A védérből tartozóknak mozósítás esetében járó illetménye a V. u. 5. §-nak 6. pontjában elmondottak szerint. A családi pótlékok; A IV. osztályú keresetadó alá eső adózóknak 20.000 K-t meg nem haladó szolgálati járandóságai. A házi ipar feilasztása előlőből adómenteseknek nyilvánított vállalati jövedelmek, Ezen adómentes jövedelmek bevallása kizárólag annak,

megállapítás végett szükséges, hogy a félnek összes jövedelme meghaladjon a 20.000 K-t, vagy sem.

A vállomásra kötelezettek vállomást nem hivatkozva utján is benyújthatják, a meghatalmazott képviselésért azonban a meghatalmazó anyagiilag felelős. Aki vállomást az előirt határidőben, vagyis 1916. évi március hó 15-ig be nem adja, a kivétel során megállapított adónak 1 százalékát, ha pedig a pénzügyigazgatóság (adófelügyelő) részéről a vállomás beadása végett hozzá intézett felhívásnak meg nem felel, a megállapított adónak további 4 százalékát fizeti pótlék fejében.

Ha a fél az 1915. évre olyan vállomást adott, melyben jövedelmét számszerűleg vallotta be, s ha ezen jövedelmekben azóta változás nem állott be: elegendő, ha az 1916. évre szóló vállomásában erre a körülményre egyformán hivatkozik, hogy 1915. évre adott bevallásában foglalt jövedelméről változtatni nem kívánja. A nettó terheknek részletes bevallása és igazolása azonban még ebben az esetben sem engedhető el.

Az összeírás és kivétel közötti eljárás — mint a rendelet kivonatából látszik — nagyjában azonos a múlt évi intézkedésekkel.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1916. évi január 28-án:

Or. Bóris.

Or. Bóris.

A császárné.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

Felolvasó szöveg:

Rudnyánszky Endre.

NYILTEK.*

Özv. Sonn Adolfné szül. Balogh Johanna anyja a maga, mint gyermekét: Schwarz Mihályné szül. Sonn Irma, Sonn Zoltán, Margit, Sári, Lajos és Klára, valamint az előirt rokonság és számos jóbarát nevében a fájdalomtól összetört és meggyötört szomorú szívvel tudatja, hogy a legjobb férj és legünneltetőbb apa, nagypapa, testvér, após, sógor és jóbarát

Sonn Adolfnak

folyó hó 26-án délután 6 órakor, hosszú szenvedés után, életének 56-ik, boldog zavartalan házasságának 32-ik évében történt gyászos elhunytát.

Ő volt a megtestesült becsület és szorgalom, fáradhatatlan munkájával töltötte be életének minden percét a drágán őrzött egészségének utolsó pillanáig.

A megboldogult földi maradványait folyó hó 28-án d. u. 2 órakor fogjuk a Zrínyi-u ca 4/b. sz. gyászsházából az aradi izr. sírkeribe örök nyugalomra helyezni.

Isten veled, nyugodjál békében, édes Uram és drága jó Apukánk, emlékedet szívünkben örökké fogjuk hordozni!

Arad, 1916. január 27.

680

Balogh János és neje szül. Klein Netti, após és anyós. Sonn Soma, Sonn Mór, Rónai Józsefné szül. Sonn Amália, Grünberger Adolfné szül. Sonn Lina, testvérei. Schwarz Mihály, veje. Sonn Soma, Sonn Mór, öz. Sonn Dávidné, Rónai József, Steinberger Ignác és neje, Grünberger Adolf, Balogh Henrik és neje, Balogh Manó és neje, Balogh Lipót és neje, Balogh Zsigmond és neje, sógor és sógornői. Schwarz Magduska, unokája.

* Az ezen rovat alatt közöltéket nem vállalunk felelősséget.

A haláljockey

?

A KATONÁKNAK

a harcúterén

EGYETLEN

SZÓRAKOZÁSUK

a téli hónapokban

AZ ARADI KÖZLÖNY

olvasására.

APOLLO SZÍNHÁZ

1916. január hó 28., 29. és 30-án,
pénteken, szombaton, vasárnap

Kiss József

koszerus postánk verse filmen.

Az idény legnagyobb filmalkotása:

Simon Judit.

Ballada 5 felvonásban.

Írta: Kiss József. Rendezte: Mérei Adolf.

Az előadások hétköznapokon 3, 7, 8 és 10 órakor, vasárnap 3 órakor kezdődnek és nem folytatélagosak!

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Helybeli és vidéki

kiskereskedők,
kantinosok,
piaci árusok

és más

viszontelárusítók

sz. figyelmébe ajánlom, hogy

noteszek, különböző színű mappalevélpapírok, fényes és matt katonai, valamint brom-levelezőlapok, páros és virágos aranyozott levelezőlapok, olcsó háborus imakönyvek, cigaretta-hüvelyek, cigaretta-papírok, írónok, elemi isk. irkák, 100—100-as levélpapírok, vajcsomagoló papírok, író tollak, tömeglevélpapírok, mindenféle csomagolópapírok, makulatura, táborigetők és ládikák, stb.

papirnagykereskedésben állandóan nagy mennyiségben és igen olcsó áron kaphatók. Vidéki megrendelések is pontosan intézettek el.

Kerpel Izsó

papirnagykereskedése
Aradon, Andrassy-tér 20.
Telefon 385. szám.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-
próbált

kettős fűtőkályhák
és kettős füstcsövekkel
érhető el.

Megállapítottam ugyanis, hogy ezen
kályhák és füstcsövek használatá-
nál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent

Kettős füstcsövek állandóan rak-
táron vannak és igen olcsók. —
2. sz. (kis szobára) 8 korona.
3. sz. 9 korona. 6. sz. 20 korona.

Egyedül

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó unak, Arad.

A kettős „Patent“ füstcső igen
jó, mert kevés fával sok meleget
ad Mindenkinek ajánlhatom. Tisz-
lettel Papp Györgyné.

Patent kutszivattyuk.

Patent borszivattyuk.

Patent tűzifecskendők.

Költözők figyeimébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József

villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

A drága fűtőanyag

mellett sokat megtakarítunk,
ha a tüzelésnél

olcsó hulladék papírt

használunk. Ilyen
hulladékpapír kb.
50 kilós bálákban
csomagolva kap-
ható: bálanként
2 koronáért az

Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.

követ el és az 1914. L. t. c. 17. § a értelmében két hónapig terjed-
hető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A miniszter helyett: Karácsony s. k., államtitkár.

Felhívjuk az érdekelteket, hogy abban foglaltaknak mindenben
eleget tegyenek.

Arad, 1916. évi január hó 8-án.

A városi tanács.

A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fill-
lér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines areporok!!!

Próbadoboz 50 fillérl Kék, zöld, lilá,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátvás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

876—1916.

Hirdetmény.

A honvédelmi miniszter alábbi rendeletét ezton tesszük közhírré.
M. kir. honvédelmi miniszter 163/20/b. eln. 1916. a hadiszolgá-
latásokról szóló 1912. LXVIII. tc. 24. és 27. §§-ai alapján a követ-
kezőket rendelem.

Jelen rendelet életbe lépte napján a magyar szent korona orszá-
gának területén meglévő, alább felsorolt nyers gummit és gummi-
gyártmány készleteket hadi célokra igénybevetteknek jelentem ki. Az
igénybevétel kiterjed:

az összes nyers gummi készletekre (mosott és nem mosott álla-
potokra egyaránt); a már nem használható (ócska) automobilerék
gummitömbökre, bármily méretűek is azok; mindennemű és min-
den méretű automobilerék gummitömlőkre (új, használt, vagy ócska);
mindennemű és minden méretű au omobilerék tömör gummi ab-
roncsra (új, használt vagy ócska). Az igénybevétel kiterjed a megne-
vezett tárgyakra akkor is, ha azok az automobilerékekre már fel-
vannak szerelve.

A jelen rendelet értelmében hadi célokra igénybevett gummi-
készleteket azok birtokosa vagy megőrzője köteles 1916. évi január
hó 15. napjáig bezárólag a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium
ipari műszaki osztályának (Budapest, II., Lánchíd utca 1—3.) be-
jelenteni. A bejelentés a kereskedelmi és iparkamaráknál díjmentesen
kapható bejelentőlapon eszközölhető.

Az igénybevett készletek, a kivételektől eltekintve, el nem ide-
geníthetők.

Az igénybevétel alól indokolt esetben a m. kir. kereskedelem-
ügyi miniszter felmentést adhat.

Az igénybevett cikkek birtokosa és azok, akik ilyen cikkeket
mások részére őriznek, kötelesek azokat a cikkeket, ha időközben az
igénybevétel alól fel nem mentettek, legkésőbbben 1916. évi január
hó 31. napjáig a cs. és kir. automobilraktárba (Budapest, VI., Za-
polya-utca 18.) beszoigáltatni.

Az átvétel bizottság után, szakértők közreműködésével történik.

Az átvett cikkekért térítés jár, melynek nagyságát a szakértői
vélemény alapján az átvételi bizottság állapítja meg.

Aki a jelen rendelettel igény evett cikkeket a jelen rendelet el-
lenére be nem jelenti, illetőleg be nem szolgáltatja, eltitkolja vagy a
jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, az, amennyiben
cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekszenek, ha gyermekeik-
nek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagy
viszketegség biztos-
megszüntetésére leg-
jobb szer a „Frigin.“

Ara egy üvegnek ecsettel és utsitással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna

Hajfestő

Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a legszébb állandó
fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen“. Ara 2 korona.

Szörvesztő-Depilator.

Ez kitűnő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrejt aró, nyak vagy karokról stb, minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél

Hajós Arpád

gyógyszer-
tárában

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évában az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szá-
vak száma szerint számítható.
Minden szöveg 6 fillér. Vastagabb
betűvel 12 fillér.
Vastagabb betűvel kívánt
szavak aláhúzással jelölendők.
A legkisebb hirdetés 80 fillér.
Az apróhirdetések előre fi-
zethetők.
A hirdetések délután 1/6 óráig
vetetnek fel.

TABORI POSTA.

Németh Sándor
2. gy. népf. gy. VIII/2. sz. 15. sz.
Tabori posta 336. — Edes apu-
kám, mi van veled, hogy nem
jössz? Várlak mindennap. A gyer-
mekek egészségesek. Csókol Erőd.

LEVELEZÉS.

„Tisztelt”
Két este nem mehetem, kérem
még egyszer D. utcában várni
Husznéves asszonyka. 658

Bájos utitársam!
szeretnék más öbbséget találni
de nem oly fiatal, mint tegnap.
Kérem tehát írja meg, mikor és
hol láthatnám viszont. Válaszát
kérem kedves bori ékeiben, fél óra
„Doktor K.” jelölt írva, külső az
Aradi Közlöny kiadóhivatalának
címezzel. 664

ALKALMAZÁST KERES.

Egy fiatal gépléonő
állást keres. Cím a kiadóhivatalban.
654

Úgyes leány
ki a román nyelvet is bírja, kávé-
házi kiszolgálónak ajánlkozik.
Vidékre is elmegy. Cím Szabadság-
tér 12., házmeister. 656

ALKALMAZÁST NYER.

Egy gyakorlott fodristanő,
ki a köpnyvvelésben járatos, vid-
kei levelet. Bővebbet: Körösványi
pallókarak ár, Andrassy-tér. 640

Könyvkötő segéd
ki öntől is dolgozni tud azonnal
alkalmazást nyer. Ajánlatok a
fizetési igény megjelölése mellett
a Aradi nyomda r.-t.-hoz inte-
zendők.

KIADÓ LAKÁS.

Babus palotában
különbejárattal erkélyes szoba köz-
ponti fűtéssel, kiadó. Bővebbet
Harisnya-bazár, Forray-ú. 3. 648

Három utcal,
4 ngyari szobával álló lakás An-
drassy-tér 8. sz. alatt május 1-re
kiadó. Bővebbet a házmeisternél.

ÜZLETEK.

Egy vendéglő,
berendezéssel együtt, bevonulás
miatt kiadó. Kossuth-utca 39. sz.
663

Eladó

Pécska-ut 16. szám alatt van-
dégélő, vendégszobákkal együtt
bevonulás miatt. 659

Lisztkereskedés,
forgalmas helyen hol más cikkek
is beszerezhetők, más vállalat
miatt, azonnal átadó. Cím a kiadó-
hivatalban. 668

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Használt
üzletberendezést, megvételre keres-
sek. Cím a kiadóhivatalban. 657

Használt acélsínt
7 kg-osat, 2000 fő yómétert, va-
lamint hosszaváló szintén használt
anyagokat megvételre keres
Kádár és Böhm, Arad. 666

Társaskocsi,
jókárban levő, üvegezett, 10 sze-
ményt befogadó, jó nyomon esadó.
Cím Ponta Sándor, Tornyos. 628

Eladó

egy valódi angol dísznőbőr uti-
bőröd Vécsey-utca 12. szám
alatt. 596

Modern, finom és olcsó
levélpapírokat P. Chernél, Szabadság-
tér 1. kaphat. 611

KÖLÖNFÉLE.

Váró termék,
kőr-termék, megligyező állományok
firtómentésére legalkalmasabb Carbol
savas mosó szappant ajánl Dr.
Földes és H. H. H. pip-re szappan és
vegyszeri gyára Arad. Kilonként
4 koronáért. 12

Házi- szappant

veszek
bármilyen mennyiség-
ben

Kalmár Endre
Arad, Árpád-tér 5. szám.
Városi és megyei telefon 670.

A mezőhegyesi cukorgyár

bármilyen mennyiségű

BIRKÁKAT

keres megvételre.

Ajánlatok az eladandó mennyiség, ár és
hely megjelölésével a fenti gyár Igazga-
tóságához intézendők. 661

A szájuveg desinfiálásánál, valamint a torokbetegséget előidéző

bacillusok előlészénél, amely különösen gyermekeknél rendki-
vüli fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, sehohsem
nélkülözhető a **Formodor tablettá.**
Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat
nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüveget desinfiálja, utóze-
tlen kellemes. Ára egy porcellán-
szalencének 60 fillér.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a vi-
lághírű **„Krovil“** korpa-
kenőcs.
Ára egy tégelynek 2 korona.

Fontos szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházával szemben).

ARADI NYOMDA R. T. ARAD,

József főherceg-ut 22. szám.

TELEFON 151. SZ.

A nyomda

készít mindenféle üzleti és egyéb nyomtatványt és pedig:
levélpapírt, árjegyzéket, valamint:
borítékot, levelezőlapot, eljegyzési értesítőt,
számlát, továbbá: esküvői meghívót,
memorandumot, falragaszt, névgyeret,
jegyzéket, röplapot, gyászjelentést,
cégkártyát, könyvet, belépti jegyet, stb.
izléses és csinos kivitelben, méltányos áron.

A könyvkötészet

elvéallal a szakmába vágó munkát olcsó és jó kiállításban.